

Hilda en Jozef, respectievelijk blind en slechtziend, ontmoetten elkaar bijna een halve eeuw geleden. Inmiddels zijn ze meer dan veertig jaar gelukkig gehuwd. Toch moesten deze tortelduifjes, zoals velen hen tot vandaag bestempelen, knokken voor hun geluk. Voor blinden is het immers niet vanzelfsprekend een eigen plekje te veroveren in onze samenleving. Toch staan beiden positief en goedgehumt in het leven.

Ilse Van Halst

‘Wij kijken met de ogen van ons hart’

VAN KINDSBEEN AF was Jozef Buyse (69) uit Molenbeke slechtziend. Hij belandde dan ook al snel in een school voor blinden en slechtzienden. Hilda Govaerts (66) uit Tielen werd blind geboren, net als haar zus en broer. Amper twee jaar oud, werd ze met haar zus op inernaat gestuurd in Huldenberg, later naar de Papenest in Brussel, en nog later naar Antwerpen. De geborgenheid en nestwarmte van thuis moest ze missen.

- Jullie bestaan liep echt niet over rozen...

Jozef: Toen ik op school ging, waren er weinig opleidingen voor blinden en slechtzienden. Ofwel werd je muzikant, ofwel stoelvlachter. Ik koos voor het laatste, maar oefende dat beroep nooit uit. Toen in 1963 het revalidatiecentrum voor blinden en slechtzienden de deuren opende, sprong ik meteen op de kar. Een godsgeschenk! Eindelijk konden we onze achterstand inhalen en een heuse opleiding tot bediende volgen. Het tweede jaar gingen er ook meisjes op school, bij hen Hilda. Het klikte tussen ons. 's Avonds 'hielp' ik haar beker melk leegdrinken. Dat kon soms een half uur duren. (Knipoogt)

Ik vond een baan in een bedrijf waar ik offeretes uittipte, maar belandde na saneringen op straat. Al snel kon ik aan de slag bij het ministerie van Economische Zaken, waar ze mij - geloof het of niet - boeken lieten klasseren in de bibliotheek. Soms had ik tranen in de ogen. Omdat Hilda zag dat ik er niet gelukkig was, contacteerde ze een bedrijf dat me eerder een aanbod had gedaan en waarop ik niet was ingegaan. Tot aan mijn brugpensioen heb ik daar graag gewerkt als telefonist. Iedereen klopte bij me aan. „Vraag het maar aan Jozef”, was de slagzin dan.

Hilda: Ook voor mij opende het revalidatiecentrum heel wat deuren.

Ik leerde er Jozef kennen. Dankzij het centrum kon ik mijn eigen weg gaan. Mijn moeder wilde me immers in een instelling in de buurt plaatsen, samen met mijn zus.

Toen ik zag dat Jozef het met me meende, keerde ik terug naar het tehuis van Licht en Liefde in Antwerpen om me er te bekwamen in alle praktische zaken die bij een huishouden komen kijken. We huwden in 1967. Het waren heel bewogen jaren, want we kregen heel wat tegenwerking van onze ouders. We moesten hard vechten voor onze relatie, maar nooit hebben we aan elkaar getwijfeld. Alleen stelden we ons soms de vraag: hoe geraken we erdoor? Ons geloof in God en in elkaar hield ons recht. Na ons huwelijk werden de plooiën gladgestreken, maar we moesten er wel over waken baas te blijven in eigen huis. Onze ouders hadden voortdurend de neiging alles voor ons te regelen. Gek toch, hoe mensen soms menen dat we niet bekwaam zijn, louter omdat we blind en slechtziend zijn.

- Hoe 'zien' jullie elkaar?

Jozef: Visueel zien we elkaar amper of niet. Ik zie Hilda wel, maar haar gelaatsuitdrukking niet. Maar ik zie haar met de ogen van mijn hart. Een mens heeft immers ook ogen in zijn hart. Vaak zeg ik tegen Hilda: „Ik zie je gezicht wel niet, maar ik weet dat je lacht.” Ze lacht altijd. We zijn beiden optimistisch. We zijn niet verbitterd, ook al maakten we veel negatieve dingen mee. Net daardoor heb ik veel geleerd. Onder meer dat een positieve ingesteldheid belangrijk is. Mensen vandaag nemen te vaak de woorden 'niet', 'geen' of 'nooit' in de mond. Luister maar eens naar de gesprekken rondom je. Marie zegt tegen Greta: „Dat brood van Marcel is lang niet zo goed als dat van Louis.” Waarom zegt ze niet: „Het brood van Louis is beter dan dat van Marcel”? Dan krijg je toch meteen trek in een smakelijke boterham!

Gek toch, hoe mensen soms menen dat we niet bekwaam zijn, louter omdat we blind en slechtziend zijn

© Herman Ricou

- Ondervinden jullie moeite om je te integreren in de samenleving?

Jozef: We zitten niet thuis te kniezen hoor. Onze agenda is stropvol. Morgen zijn we weer op pad.

Hilda: Er is heel veel onverschilligheid bij de mensen. Sta ik op de bus te wachten, dan zal misschien één op vijfhonderd behulpzaam vragen welke bus ik moet nemen. Meestal moet ik zelf de chauffeur vragen waar de rit naartoe gaat. Bieden mensen aan me te helpen, dan weiger ik nooit. Als ik hun hulp niet nodig heb, zal ik hen altijd bedanken en uitleggen waarom. Mensen zijn immers zo snel op de tenen getrapt.

Jozef: Vooral in het verkeer is het lastig. Onlangs kochten we voor Hilda een gps, zo'n dingetje dat bij elke straat zegt waar ze zich bevindt. Nu durft ze er al eens alleen op uit. Maar telkens ze een nieuwe weg moet nemen, leren we die eerst samen in stukjes aan. Het gevaarlijkste is het oversteken. Je bent vaak geneigd mee over te steken als de mensen naast je zich in beweging zetten. Maar velen wachten niet tot het groen is.

- Is jullie handicap een kruis?

Hilda: Moeilijke vraag. Wij weten niet beter. Ik kan me niet inbeelden wat het is om te zien. Toch

missen we veel. In een museum schilderijen bewonderen heeft voor ons niet veel zin. Maar toch rest nog heel veel wat het leven wél de moeite waard maakt.

Jozef: We zijn actief in onze parochie in Anderlecht, maar beter ingeburgerd in de Sint-Niklaaskerk in Brussel. Hilda en ik zijn er geregeld lector. We lezen dan voor uit een boek in brailleschrift. In tegenstelling tot de meeste lectoren kijken we daarbij niet op naar ons publiek, omdat dat te moeilijk is. Aanvankelijk maakten we ons daar zorgen over, maar de mensen storen zich daar niet aan. Ooit zei iemand tot Hilda: „Als je leest, zie je ons niet staan, maar je kijkt in het hart van de mensen.”

Onze mogelijkheden zijn beperkt. Maar we zijn trots op wat we kunnen. Om een mooi boeket te krijgen, moet ieder zijn steentje bijdragen. (Trots) Als Hilda leest, is het muistil in de kerk. Ze doet dat voortreffelijk.

Zelf zorg ik in onze kerk doorgaans voor de liederen. Geregeld bespeel ik ook het orgel. Dan word ik wel graag bij de voorbereiding van de viering betrokken. Ik moet immers alles van buiten spelen, partituren kan ik niet lezen. Sommigen willen dat maar niet begrijpen. Mensen kunnen soms erg kortzichtig zijn. (Zucht)

De liedteksten zet ik vooraf om in braille, zodat Hilda en ik tijdens de viering makkelijk kunnen volgen. Dankzij de technologische vooruitgang gaat er voor ons een nieuwe wereld open. We moeten een tekst maar door de scanner halen, en hij wordt omgezet in braille. Prachtig gewoon!

- Waar halen jullie de kracht om te leven met je handicap?

Hilda: Dat is net wat een vriendin me vroeger ook al vroeg: „Hilda, je ziet niets, maar toch ben je altijd zo vol moed en zo opgewekt. Waar haal je die kracht vandaan?” „Van Onze-Lieve-Heer”, antwoordde ik haar. Mocht ik zijn steun niet hebben, ik zou het niet aankunnen.

Jozef: Ook ik put moed uit mijn geloof. Op school kregen we de fundamenten van het geloof aangeleerd. In een leven stormt het wel eens, maar die fundamenten blijven overeind en houden een mens recht.